

during distance education. According to the author, distance education can lead to the deprivation of social contacts of persons with disabilities and their healthy peers, maintain the isolation of this category. This is especially important for those who study by distance education in the continuous «school-university» cycle. The author is sure that the organization of work with students with disabilities at the level of youth associations, including such as student unions, should be organized on the principle of targeting and ensure the preservation of the anonymity status of a student with special educational needs. The article reveals three main directions regarding the adaptation of students in the institutions of higher education, the creation of an inclusive environment in the institutions of higher education through the extension of social contacts among students with disabilities and their fellow students is of particular importance.

Key words: students with disabilities, special educational needs, social adaptation, inclusion, the institutions of higher education.

Дата надходження до редакції: 31 січня 2023 року

© Шулга І. О., 2023

Задорожна Любов Кирилівна,
кандидат філософських наук, ректор
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»
м. Одеса, Україна
<https://orcid.org/0009-0006-5797-8204>

СТОРІНКАМИ ЖУРНАЛУ «НАША ШКОЛА»: ЕКСКУРС В ІСТОРІЮ ЧАСОПISУ

Анотація. В статті розглядаються основні позиції журналу «Наша школа», які висвітлювали актуальні / проблемні питання освітнього простору. Запропоновано екскурс сторінками часопису, що висвітлювали кращі практики Одеського регіону. Визначено позиції науковців педагогічної плеяди Одещини. Новаторські ідеї, що з'явилися на сторінках видання, були актуальними та важливими для становлення української педагогіки та психології.

Ключові слова: журнал «Наша школа», педагогічна плеяда Одещини, актуальні питання педагогічної науки та практики.

Вирішенню багатьох проблем, які виникали в освітньому просторі Одеського регіону, сприяли матеріали журналу «Наша школа». Редакційна колегія, автори часопису – усі постійно перебували у творчому пошуку. З року в рік науково-практична цінність журналу зростала: він увійшов до переліку фахових видань України, на його сторінках друкували свої матеріали дійсні члени та члени-кореспонденти АПН України, доктори та кандидати наук, учителі та керівники закладів освіти. На сторінках видання – слова вдячності тим, хто багато років поспіль плекав його, робив усе для того, щоб цей часопис був цікавим і змістовним. Це – Любов Кирилівна Задорожна, Тетяна Олександрівна Татарченко, Галина Яківна Богомоллова, Ірина Федорівна Ацабріка. Подяка тим, хто стояв біля витоків журналу, хто допомагав у втіленні концепції часопису: Леонід Іванович Фурсенко, Дмитро Михайлович Демченко, Світлана Іларіонівна Фролова, Микола Петрович Черкасов, Тетяна Вікторівна Спотар.

Журнал «Наша школа» заснований у далекому 1923 році, і його видання впродовж десятиліть було невід'ємною складовою діяльності Одеського обласного інституту післядипломної освіти щодо висвітлення актуальних питань педагогічної освіти та успішних інноваційних практик в галузі освіти, педагогіки, психології та освітнього менеджменту. З реорганізацією Одеського обласного інституту післядипломної освіти в КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» постало завдання реорганізації діяльності наукового видання. І незважаючи на складні умови діяльності Академії, пов'язані з викликами воєнного стану, вдалося отримати реєстрацію наукового журналу під оновленою назвою «Наша школа: науково-практичні студії».

«Наша школа: науково-практичні студії» – це науковий журнал, який включає такі розділи, як педагогіка, психологія, методика та практика освіти, і базується на багатоплановому науковому висвітленні актуальних проблем педагогіки, психології, освіти. Це дискусійна платформа, де кожен науковець чи практик може висловити свій погляд на проблемні питання в системі освіти.

Творчі починання редакційної колегії завжди знаходили підтримку управління освіти і науки облдержадміністрації. Щороку, перед початком нового навчального року, журнал надавав відповіді на актуальні питання стосовно того, яким він буде, якою є освітня галузь Одещини сьогодні, ознайомлював читачів зі Стратегією розвитку освіти нашого регіону.

Питанням громадянської освіти в європейському вимірі присвячено наукові праці Любові Кирилівни Задорожної, ректора КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», багаторічного члена редакційної колегії часопису. У 2014 році («Наша школа», № 4) на сторінках

видання з'явилась стаття, присвячена розвитку громадянських компетентностей в учнів закладів загальної середньої освіти. Авторка слушно зазначає, що громадянська компетентність – це одна з ключових компетентностей особистості, яка визначена орієнтиром сучасної освіти, адже сучасна школа має сприяти розвитку демократичної культури. Спільна стаття Л. К. Задорожної та В. А. Кавалерова, що з'явилась на сторінках видання у номері четвертому за 2013 рік, була присвячена інтеграції української освіти в європейський освітній простір. У цій праці описано досвід інституту в реалізації концепції дистанційного навчання завідувачів і вихователів ЗДО, підготовці методичних рекомендацій щодо розкриття варіативної складової «Комп'ютерна грамота». Питання формування особистості сучасного вчителя розкриває Л. К. Задорожна у статті «Новій освіті України – новий європейський вчитель», що відкриває рубрику «Європейські перспективи українського вчителя» у номері четвертому часопису за 2015 рік. Саме у цій публікації вперше запропоновано ввести предмет «Громадянська освіта» до змісту загальної середньої освіти, як один із заходів щодо реалізації Концепції національного патріотичного виховання дітей і молоді. У цій же публікації зазначено про реалізацію проєкту «Розвиток громадянських компетентностей в Україні», що діяв з вересня 2014 року спільно з Національною академією державного управління при Президентові України, Цюрихським педагогічним університетом та мав на меті підтримку сталого розвитку громадянського суспільства та освіти з прав людини в Україні.

На сторінках видання неодноразово публікувались розвідки з питань управління закладами освіти. Зокрема, у 2014 році, в четвертому номері опубліковано статті В. М. Руссола, доцента кафедри менеджменту і розвитку освіти («Інноваційний підхід до управління школою»), С. В. Воронової («Волонтерство в діяльності загальноосвітнього навчального закладу»), С. Г. Здрагат («Лідерство як виклик сьогодення»). Д. М. Демченко та І. Р. Перлов висвітлювали питання автоматизованих інформаційно-аналітичних систем як засобів протидії корупції в освіті, на прикладі досвіду ООІУВ з упровадження Автоматизованої інформаційно-аналітичної системи реєстрації дітей дошкільного віку для отримання путівки до вступу до ЗДО, розробили проєкт «Освітній портал Одеської області». Зазначені проєкти були пілотними, з можливістю подальшого розповсюдження в різних областях України як сучасних інструментів та засобів протидії корупції в освіті («Наша школа», № 4, 2015 р.). В. М. Руссол, доцент кафедри менеджменту і розвитку освіти, характеризує інноваційність та фактори розвитку управління освітою, визначає протиріччя між ними, систематизує особливості сучасного освітнього закладу, що перебуває в системі розвитку («Наша школа», № 4, 2014 р.).

Н. М. Черненко у статті «Управління навчальним закладом на засадах ризик-менеджменту» окреслила основні етапи ризик-менеджменту, визначила його функції, схарактеризувала принципи ризик-менеджменту («Наша школа», № 6, 2014 р.). Л. М. Михайлова ще у 2013 році запропонувала механізм моделювання єдиного освітнього простору за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, що значно випередило свій час. Зокрема, авторка проаналізувала соціальні мережеві сервіси та їх інструменти, що використовуються для вирішення управлінських завдань («Наша школа», № 4, 2013 р.). Зазначена розвідка постала потужним науковим підґрунтям для успішного впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у практику закладів загальної середньої освіти.

Т. М. Чебикіна на сторінках часопису аналізувала технологію створення ефективного іміджу сучасного загальноосвітнього закладу, визначила, що імідж може бути як позитивним, так і негативним, схарактеризувала особливості параметрів зовнішності для формування іміджу («Нова школа», № 5-6, 2008). С. В. Воронова теж цікавилась питаннями функціонування загальноосвітніх закладів, а саме – досліджувала волонтерство в діяльності школи. Ця тема є актуальною й сьогодні, в умовах російської збройної агресії.

Особливості школи ХХІ століття досліджувала Т. Й. Іванова («Наша школа», № 3, 2013 р.). Як ніколи актуальними є ідеї вченої щодо завдань сучасної освіти, яка має не просто навчити, але найголовніше – не допустити руйнування особистості. Сучасна школа – це школа правди, честі і совісті. Авторка наголосила на пріоритетній ролі в освітньому процесі практичного психолога, логопеда, соціального педагога, класного керівника, розкрила їх функції та роль у сучасній школі.

Л. І. Фурсенко на сторінках видання започаткував рубрику «Визначні особи в історії української освіти». У кожному номері журналу автор висвітлював особливості життєвого шляху та професійного становлення видатних освітян Одещини. Так, читачі мали нагоду познайомитись з особистістю Семена Романовича Сухого – завідувача Березівським районним відділом освіти з 8 квітня по 2 вересня 1944 року; Олексія Івановича Щербакова – науковця, попечителя Одеського навчального округу, доктора медицини; Демидова Павла Григоровича – очільника Одеського навчального округу з 1848 по 1856 рр.; Миколи Никифоровича Мурзакевича – директора Рішельєвського ліцею в 1854-1857 рр. та багатьма іншими.

Стаття В. В. Ягоднікової, присвячена особливостям формування у молодших школярів мотивації

досягнення успіху, акцентувала увагу на методологічних основах формування мотивації успіху, а саме: діяльнісному, особистісно-орієнтованому, синергетичному, компетентнісному підходах («Наша школа», № 3, 2010 р.). Зокрема, цінними для педагогіки є й ідеї І. Княжевої, що стосувались тлумачення теоретико-методологічних підходів до визначення сутності наукового макроконцепту «культура» («Наша школа», № 2, 2013 р.). Учена теж апелює до синергетичного підходу для обґрунтування погляду на культуру як самостійну, відмінну від природи і суспільства структуру, що виникає завдяки самопородженню і творчому розвитку, самоорганізації людини, яка завдяки культурі стає особистістю.

Ідеї, що з'явилися на сторінках видання, були актуальними та важливими для становлення української педагогіки та психології. Однак, педагогікою та психологією вищої школи не обмежується цінність цього розділу. Надзвичайно слухними є новаторські статті Н. Луцишиної, щодо організації науково-методичної роботи з учителями початкових класів («Наша школа», № 1, 2015 р.). Авторка пропонує схему вивчення методичної роботи в школі, а саме – основні напрямки і показники методичної роботи та пропонує джерела інформації. Неабияку увагу відведено процесу діагностики, завдяки якому методист чітко здатен виокремити гнучкі форми колективної роботи для всіх категорій педагогічних кадрів. Л. М. Бурлакова, висвітлювала на сторінках часопису досвід творчої групи керівників сільських шкіл. Зокрема, до цієї групи входили 29 керівників сільських шкіл, які під керівництвом науково-методичної лабораторії управлінської діяльності кафедри менеджменту та розвитку освіти ООІУВ обмінювались досвідом у рамках круглих столів, семінарів, засідань, прагнули перетворити малочисельні школи на школи повного дня («Нова школа», № 3, 2010 р.).

Не минули увагою автори журналу й проблеми інклюзивної освіти. І. Орленко, схарактеризувала особливості казкотерапії з використанням техніки квіллінг у психокорекційній роботі з гіперактивними дітьми («Наша школа», № 1, 2014 р.). Казка використовується для корекції тих або інших рис характеру дитини, які здатні ускладнювати її життя, як от труднощі у спілкуванні, недостатня уважність, агресивність, надмірна рухливість. Цей досвід згодом став у нагоді, коли було впроваджено проєкт «Казковий час». Т. М. Козіна та Е. А. Унтілова також звертались до питань інклюзивної освіти. Вони аналізували зміст і завдання психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами («Наша школа», № 4, 2014 р.).

Особливості викладання дисциплін природничо-математичного циклу завжди були в полі зору науковців, які публікували свої праці на сторінках часопису. Зокрема, М. О. Царенко досліджував використання інтерактивних технологій при вивченні фізики, запропонував короткий огляд освітніх серверів з фізики («Наша школа», № 1, 2014 р.). О. М. Задоріна охарактеризувала використання педагогічної складової дистанційного навчання під час підвищення кваліфікації вчителів математики. У 2014 році, майже 10 років тому, Ольга Миколаївна визначила, що дистанційна форма підвищення кваліфікації – це сучасна форма самоосвіти вчителя, оскільки спонукає його до саморозвитку, самостійної творчої роботи, поглиблення власних знань як з методики викладання, так і з практичного використання сучасних комп'ютерних засобів. Нині ці наукові ідеї втілились у життя, і чи не кожен заклад вищої освіти пропонує дистанційне підвищення кваліфікації для учителів і керівників закладів освіти. На значущості методичної компетентності вчителя математики наголошує у своїй статті К. В. Недялкова, доцент, кандидат педагогічних наук. Л. М. Кононенко, Т. І. Сосновська аналізували використання творчих завдань на уроках біології. Автори пропонували комплекс вправ, спрямованих на розвиток мислення та творчих здібностей учнів, формування цілісної наукової картини світу, створення мотиваційного середовища на уроці біології («Наша школа», № 6, 2013 р.). Методичні аспекти викладання курсу «Основи комп'ютерної та інформаційної культури» висвітлили В. І. Ільчук, Л. М. Ільчук висвітлили досвід ООІУВ у впровадженні в 2000 році курсу «Основи комп'ютерної та інформаційної культури», який протягом 10 років пройшли десятки вчителів Одещини та набули практичних навичок («Наша школа», № 6, 2011 р.).

Не минули увагою автори журналу й дисципліни суспільно-гуманітарного циклу. А. В. Криńska досліджує використання інтерактивних форм і методів навчання на сучасному уроці історії. Авторка пропонує цілу низку видів нестандартних уроків, визначаючи при цьому, що саме такі уроки здатні викликати живий інтерес в учнів, а інтерес, зокрема, є стимулом пізнання. Ця стаття, опублікована в номері другому (2013 рік) набагато випередила свій час. Сьогодні вивчення історії сприяє формуванню цілісної особистості, здатної до самостійного мислення, суспільного вибору та діяльності, спрямованої на процвітання України. Т. М. Мельниченко, заступник директора з навчально-виховної роботи, вчитель української мови та літератури ОЗОШ № 45 I-III ступенів, дослідила використання проєктних технологій у позакласній роботі з української мови і літератури. Запропоновано ряд навчальних проєктів як позакласних заходів, які можуть слугувати початком організації дослідницької роботи учнів з української мови і літератури («Наша школа», № 2, 2015 р.).

Протягом не одного десятиліття на сторінках видання публікували свої роботи як досвідчені

фахівці, кандидати, доктори наук, так і молоді здобувачі наукових ступенів, як от Ісмаїл Ерсъозглу, здобувач наукового ступеня кандидата педагогічних наук, що досліджував питання аналітичної діяльності менеджера освіти в контексті сучасних наукових досліджень («Наша школа», № 6, 2014 р.); Карасу Локман – здобувач наукового ступеня кандидата педагогічних наук – проаналізував проблеми міжкультурної комунікації в сучасних закладах освіти («Наша школа», № 6, 2014 р.). Редакційна колегія журналу, на чолі з В. А. Кавалеровим та Л. К. Задорожною, постійно здійснювали рецензування робіт, обирали кращі наукові праці, спрямовували молодих науковців у їх творчих починаннях.

Багаторічна історія журналу «Наша школа», який засновано ще у 1923 році, відновлено в 1993 році, а нині, у 2023 році, вже минає 100 років з дня його заснування. Наш огляд укотре підтвердив, що протягом цієї багатовікової історії на сторінках видання публікували свої роботи кращі вчені Одещини, учителі-методисти, новатори, здобувачі наукових ступенів. Їх роботи значно випередили свій час, були актуальними, сучасними, стосувались найбільш важливих питань розвитку системи освіти та всіх її компонентів.

Liubov Zadorozhna,
Candidate of Philosophical Sciences,
rector of Odessa Regional Academy of In-Service Education,
Odesa, Ukraine
<https://orcid.org/0009-0006-5797-8204>

LEAFING THROUGH THE PAGES OF «NASHA SHKOLA»: AN EXCURSION INTO THE HISTORY OF THE JOURNAL

Abstract. *The article considers main positions of the journal “Nasha shkola” that enlightened actual/problematic issues of the educational environment. An excursion leafing through the pages of the journal that enlightened the best practices of Odesa region is offered. The positions of the scientists of pedagogical galaxy of Odesa region are distinguished. Innovative ideas that appeared on the pages of the journal were actual and important for the formation of Ukrainian pedagogy and psychology.*

Key words: *journal «Nasha shkola», pedagogical galaxy of Odesa region, actual issues of pedagogical science and practice.*

Дата надходження до редакції: 1 грудня 2022 року

© Задорожна Л. К., 2023

ВИМОГИ ДО СТАТЕЙ У НАУКОВОМУ ЖУРНАЛІ «НАША ШКОЛА: НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ СТУДІЇ»

1. До друку приймаються оригінальні, оформлені належним чином рукописи статей, які відповідають вимогам ДАК України, профілю журналу та містять наступні елементи: **постановку проблеми** у загальному вигляді із зазначенням її зв'язків із важливими науковими чи практичними завданнями; **аналіз наукових досліджень і публікацій**, на які спирається автор; формулювання **мети статті (постановки завдання)**; **виклад основного матеріалу дослідження**; **висновки** з даного дослідження; **перспективи подальших розвідок**; **список використаних джерел**, після якого подається **references**.

2. Вимоги до оформлення статті.

Технічні:	
Обсяг статті	4–6 сторінок (20000 знаків без урахування анотацій та списку використаних джерел)
Розміри полів	Усі поля – 20 мм.
Абзацний відступ	5 мм
Вирівнювання тексту статті, анотацій, переліків ключових слів	По ширині. Для форматування тексту не дозволяється використовувати табуляцію та зайві пробіли. Переноси не застосовуються.
Автоматична нумерація списків	Не застосовується
Текстовий процесор	Microsoft Word
Шрифт статті	Times New Roman
Міжрядковий інтервал	1,0
Розмір шрифту	11 pt
Рисунки	Не більше 4 у форматі JPG. Кількість рисунків, які є складовими частинами розв'язання задач (доведення тверджень) з природничих та математичних дисциплін, може бути збільшена. Усі рисунки мають бути пронумеровані (<i>Рис. 1, Рис. 2</i> і т. д.), у випадку необхідності рисунки підписуються: <i>Рис. 3. Вимірювання швидкості течії</i> .
Таблиці	Створюються в текстовому процесорі Microsoft Word. Кожна таблиця повинна займати не більше одного аркуша (у книжковій орієнтації). Розмір шрифту тексту таблиці – не менше, ніж 10 pt. Усі таблиці мають бути пронумеровані (<i>Таблиця 1, Таблиця 2</i> і т. д.), у випадку необхідності таблиці підписуються аналогічно рисункам.
Формули	Формули та окремі математичні символи набираються лише у стандартних редакторах формул, які підтримуються текстовим процесором Microsoft Word. Виносні формули нумеруються в круглих дужках: (1), (2), (2.1), (2.2) тощо.
Вимоги щодо подання формул, рисунків, таблиць можуть бути визначені окремо в процесі подання матеріалів.	
Тире, лапки, апостроф	При наборі тексту слід розрізняти символи тире (–) та дефісу (-): науково-методичний семінар, учні 5–7 класів, теорема – твердження, яке потребує доведення. Як основний тип лапок слід застосовувати «...». Апостроф використовується лише такий: сім'я.
Ініціали та прізвища	Ініціали та прізвища розділяються нерозривними пробілами так: у дослідженнях О. І. Петренка доведено такий факт.
Текст рукопису повинен містити:	
Індекс УДК	Визначається авторами. Набирається жирним шрифтом та розміщується у верхньому лівому кутку аркуша.
Інформація про автора / авторів (українською та англійською мовою)	Без скорочень для кожного автора вказуються: прізвище, ім'я та по батькові (для українського варіанту), науковий ступінь, вчене звання, місце роботи (навчання), посада, ORCID. Контактна інформація: телефон (необов'язково), e-mail. Вирівнювання по правому краю.
Назва статті	Подається українською та англійською мовами. Повинна містити до 10 слів. Прописні літери, напівжирний шрифт, вирівнювання по центру, без абзацного відступу.
Анотації	Українською та англійською мовами (не менше, ніж 1800 знаків). Набираються курсивом.
Ключові слова	Від 5 до 10 слів (з тексту статті, які несуть змістовне навантаження з точки зору інформаційного пошуку). Набираються курсивом.
Посилання	Оформлюються за стилем APA (American Psychological Association). Методичні поради до оформлення посилань https://drive.google.com/file/d/19HfgnIx6ojZrCTx9QNh_XuZtw2Lu4_MN/view
Список використаних джерел	Рекомендується складати не більше ніж з 25 найменувань. Список повинен бути оформлений відповідно до вимог APA та містити References. Джерела подаються за алфавітом і не нумеруються. Для видань, починаючи з 2021–2022 pp., вказується DOI. Можна використовувати сервіс Sciencehunter для автоматичного оформлення списку джерел. Для оформлення списку джерел у розділі References використовується онлайн-конвертер для транслітерації: http://ukrlit.org/transliteratsiia

Науковий журнал

НАША ШКОЛА: НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ СТУДІЇ

№1(1) 2023

Статті друкуються в авторській редакції

Підписано до друку 23.02.2023.